"De vilja ta vår jord".

Av Pariskorrespondenten
Dr. Johannes Wickman.

Av de arbetsuppgifter som en gång efter freden vänta franska folket finns det en som redan mitt uppe i den pågående kampen för livet fångat uppmärksamheten som den obestritt främsta: återuppbyggandet av det land där kriget gått fram. Det gäller ju här rikets vitala delar, de stora och tätt bebyggda industridistrikten i norr, som före kriget utgjorde den starka hjärtmuskeln i Frankrikes ekonomiska liv. Medan de övriga stormakterna — givit man nu kan döma — komma att vid fredsuppgörelsen ha sina städer och fabriker i stort sett oberörda av världskatastrofens härjningar, måste Frankrike börja om från begynnelsen och företaga ett nybyggnadsarbete vars omfattning ingen nu kan bedöma. Man har ju visserligen försökt att kalkylera och med hjälp av militära och socialekonomiska experter göra en konturteckning av arbetsplan och kostnadsberäkning. Men de obekanta faktorerna ha varit för många. Den ofrivilliga ödeläggelse som direkt framkallas av de militära operationerna kan ju icke till sin omfattning tillnärmelsevis fixeras, och den utsträckning vari den tyska härledningen kunde tänkas begagna sin internationellt fastslagna rätt att vid en eventuell reträtt förstöra vad som kan vara till nytta för den förföljande fienden — den har icke med någon grad av visshet kunnat anges.

På allra senaste tid har emellertid situationen förändrats. Tyskarna ha tagit sitt första stora steg tillbaka. Ockupationens ismassor ha förskjutits ett gott stycke norrut och stora områden av fransk jord ligga åter fritt i dagsljuset. Telegrafen har redan gett en föreställning om den franska pressens skildringar av den anblick som möter de framryckande franska trupperna, en förödelse, som säges vara så fullständig att den icke lämnat sten på sten och gått vida utöver gränserna för det militärt nödvändiga — skadegörelse för skadegörelsens egen skull. De som av erfarenheten lärt sig att betrakta en god del av motståndarnas uttalanden om varandra som hatlyrikens poetiska överdrifter skola måhända känna sig frestade att reservera sitt omdöme tills de bindande bevisen läggas på bordet. En undersökning, anordnad i sådana former att man inte kan betvivla riktigheten av den rapport som en gång kommer att offentliggöras, är redan påbörjad. Det blir ett fruktansvärt aktstycke. Dagens Nyheters korrespondent har satts i tillfälle att vid ett besök i de hemsökta trakterna konstatera att de första skildringarna av det tillstånd vari tyskarna lämnat landet så långt ifrån voro överdrivna att de tvärtom ge en mycket ofullständig bild av verkligheten. Av kriget i egentlig mening ser man intet eller så gott som intet: striderna ha utkämpats på andra håll; i de svårast skövlade trakterna har det aldrig fallit en granat och i flera av de städer och byar som nu försvunnit från jorden har det icke lossats något gevärsskott (utom vid arkebuseringar). Vad man får bevittna där ute är mordet på ett helt folk. Och det är något annat därjämte: mordet på själva den franska jorden.

Sedan de utrymda tyska ställningarna vid Ribécourt passerats, möter man först det vanliga krigslandskapet, som i denna trakt inte tycks alltför illa medfaret: jorden är inte i någon påfallande grad upplöjd av granatelden; några avsågade telefonstolpar ha ersatts av höga björkstammar, vilkas vita bark glänser i den disiga morgonen; vägen är redan förträfflight lagad på de ställen där den sprängts sönder. Ända upp till Noyon företer landskapet samma — man vore frestad att säga, hyggliga anblick. Ty här har b a r a kriget gått fram. Det är först på andra sidan Noyon, i trakter utom räckhåll för det franska artilleriet, som förstörelsearbetet kunnat organiseras och genomföras ostört av de militära operationerna. Staden ligger ungefär på gränsen mellan de båda zonerna och har själv blivit skonad. Då man säger att Noyon blivit skonat betyder det att domkyrkan berövats sina klockor och orgelpipor och bankerna sina kontanta kassor (den senare uppgiften har lämnats av en hög officer på platsen), men att husen äro på det hela taget oskadade och invånarnas lösöre i användbart skick. Det är endast de tusentals husvilla flyktingarna som vållat någon svårighet. Innan tyskarna före reträtten skredo till förstörandet av allt som kunde tjäna till bostad eller skydd åt människor och djur, delades befolkningen upp i två kategorier: alla arbetsföra män och kvinnor i åldern 16—60 år togo de med sig längre in i det ockuperade området, men alla de övriga, barn, åldringar och sjuka, drevos som boskap — det är en av dem själva som berättar det — utåt vägarna i riktning mot Noyon. Där hade många sitt nattläger i portgångar och trappor då de franska trupperna ryckte in. Hade de, som tyskarna uppgivit, fått medtaga livsmedel för fem dagar? De förneka det alla. Man kunde fråga vem som helst av dem man tillfälligtvis mötte och vilkas svar inte rimligtvis kunde anses preparerade för att missleda färddeltagarna — alla försäkra att de endast fingo behålla vad de med fara för sitt liv hade lyckats gömma undan. En kvinna går i detalj. Hos henne hade tyskarna skrapat åt sig allt, zröd, mjölk, matolja, lök, t. o. m. den enda tvålbiten i huset. Det är kanske en tillfällighet, men lika enstämmigt förklaras i alla fall att det endast är tack vare den amerikanska livsmedelstillförseln var tionde dag — för vilken tyskarna aldrig lagt hinder i vägen — som civilbefolkningen sluppit att svälta ihjäl. Deras tärda ansikten ljuga i varje fall icke.

Bilfärden fortsättes från Noyon norrut mot Ham, då man vid en krökning av vägen plötsligt ryker till som för att ta ett steg tillbaka. De skövlade träden! De som stodo utefter vägarna voro obevekligen dömda att offras för att läggas som hinder för den förföljande fiendens framryckning. Men de som växte avsides långt borta på fälten ha också måst sätta livet till. Popplar, björkar, fruktträd i tusental — alla ha behandalts efter samma metod: en meter ovanför marken har stammen avsågats till hälften; sedan har man överlämnat åt blåsten att vräka omkull dem. De ha alla fallit med kronorna åt samma håll och med några flisor ännu hängande fast vid stammen. Så långt ögat når över de vida slätterna, tycker man sig se ett helt folk i nöd som vänt sig mot det heliga landet, då det kastat sig med ansiktet mot jorden för att anropa om hjälp.

Jussy... I denna trakt, från Ham österut mot La Fere och nedåt Chauny, låg vid krigsutbrottet en hel rad byar och städer med en befolkning som växlade från ett par hundra till upp över tiotusen. Vi läsa på en vägvisare vid gropkanten namnet Jussy och stanna ett ögonblick. Framför oss utbreder sig någonting som liknar en enorm avstjälpningsplats för byggnadsskrot. Det är Jussyå ett samhälle på tre, fyra tusen själar, vilket man på fotografier från ett par år tillbaka skulle ta för en modern svensk köping med stenlagda gator, långa rader röda tegelhus i en och två våningar och här och där en monumentalbyggnad, ett järnvägshotell eller något sådant, med ett litet torn av zinkplåt. Nu finns det ingenting som antyder att människor ha bott här. Inte en nedrostad plog, inte ett vagnshjul, inte en gammal grind som hänger kvar — över hela ytan är det blott en finhackad massa av tegelsten och murbruk. Om icke landsvägen försvann in under ruinerna där borta, skulle man inte kunnat ange var infarten en gång varit. Margny, Annois, Flavy-le-Martel, Faillouel, Villequier — vi passera en hel rad av dessa underliga platåer.

Man undrar om ett stort stadssamhälle skall låta slå sig till marken lika fullständigt. Nej, här är det som om husen och stenarna lyckats göra något motstånd. Chauny var vid krigsutbrottet en stad på elva tusen invånare med en ganska livaktig industri. Man kan ännu åka ett gott stycke in i staden innan man måste stiga ur bilen för att kliva fram längs de raserade husraderna om man vill nå in till rådhusplatsen. Antingen tyskarna haft ont om tid eller vad anledningen kan vara: här ha de inte gjort hackelse av hela samhället, utan nöjt sig med att fläka upp varje hus från grunden ända till vindskuporna. Om man frånser ett kvarter i utkanten, som av obekant anledning blivit skonat och som, efter allt vad vi sett under de senaste tolv timmarna, med sina röda tegeltak och hela fönster och dörrar gör intryck av något overkligt eller konstgjort, så ha alla husen, gata upp och gata ned, fått fasaden sönderslagen, vilket medfört att det mesta av det inre störtat samman. Hur detta arbete utförts lär man ännu inte kunna med säkerhet avgöra: ofta har använts dynamit, men sällan antändning, men de flesta fall synas tyda på att tyskarna lyckats modernisera antikens och medeltidens murbräckor och ge dem en fruktansvärd kraft. För den som sett vad tyskarna förmått uträtta på andra håll tycks det som om de inte i Chauny hunnit att lägga den avslutande handen vid det hela: det verkar halvgjort, och man skulle snarast tro att en svår jordbävning gått fram här, om inte de rämnade husen företett en egendomlighet — man lyckas inte upptäcka ett enda möblerat rum. De hus, t. ex. i Paris, som förstörts av Zeppelinbomber visade för alla blickar ett kök, en sängkammare, en platsanskaffningsbyrå o. s. v. I Chauny äro alla väggar nakna, vartenda bohag borta. Över altaret i den sammanstörtade kyrkan vrider sig ännu en Kristus i smärta på korset och ett stenkast längre bort sitter ett nattkärl likt en Gesslershatt upprätt på en stake. Och i teaterns ruiner vid rådhusplatsen ligger en sänggavel och sträcker sina två små knubbiga ben i vädret. Annars ha tyskarna bortfört allt som inte var väggfast.

På ett par ställen bo ännu några människor i detta dödsrike. De göra nästan alla ett märkvärdigt frånvarande intryck och tyckas ännu stumma av förvåning över vad de bevittnat under de senaste veckorna. De äro helt visst inga militärsakkunniga, dessa gubbar och gamla kvinnor, och de förstå kanske inte mycket av vad de upplevat sedan augusti 1914. Men överallt hör man nästan ordagrant detsamma om den tyska reträtten: Ce n'est plus la g u e r r e! (Det är inte längre krig). De ha förlorat sin svada och sina gester, och många kunna inte få fram mer än ett tonlöst: Se själv; det är inte krig längre...

Det börjar redan lida mot kvällen då vi komma till Cuts, en liten by på åtta hundra invånare. Nu finns här något över hundra. En gammal man, en bonde från trakten, som går sin aftonpromenad, närmar sig då han ser några civila främlingar. Han tar sin slocknade pipa ur munnen och berättar:

— En dag i mars kommenderades vi upp på torget, alle man. Jag kan inte säga att vi blevo rädda; vi undrade knappt ens vad som stod på. Vi förstodo ju ändå ingenting av det hela. Under dessa år har jag ofta tyckt att vi här ifrån Cuts voro, om jag så får säga, som en häst som köres av en vansinnig eller en drucken: det ryker oupphörligen i tyglarna, till vänster, till höger, och piskan går hela tiden. Man står slutligen stilla och bara tar emot slagen. Ack, ni som varit på andra sidan (han menar de fransmän som vistats utanför det av tyskarna ockuperade området), ni komma aldrig att förstå vad vi gått igenom. Just i detta gathörn mötte jag en dag en löjtnant. Jag hade legat i gikt i sjutton dagar, men kände mig äntligen så kry att jag tog en filtsko på den sjuka foten och knallade mig ut. Här vid hörnet vek jag av för att komma på solsidan. Leroy, vart tänker ni ge er hän? hörde jag plötsligt någon ropa. Gud ska veta att jag inte hade tänkt att rymma. Jag lyfte på mössan, som det var befallt...

Gubben tog mössan av sig. Vinden spelade i hans glesa vita hår medan han fortsatte:

— Herr löjtnant, jag har legat sjuk i sjutton dagar och det var litet sol på den här husväggen.

— Vet ni inte att det är förbjudet att avlägsna sig mer än femtio meter från sin bostad?

Det visste inte Leroy. Han greps genast av två soldater och fördes till kommendanten på platsen.

— Jag dömdes till arrest under bevakning i min bostad på obestämd tid. Fem man med påsatta bajonetter höllo vakt om min gård dag och natt. På elfte dagen, då jag tittade ut på morgonen, voro de försvunna. Ja, det var ju för resten ingenting med den historien, ingenting som inte inträffat dagligen. Den 28 augusti 1914 kommo de hit — sedan ha vi varit avskurna från yttervärlden och ha inte fått veta något annat om kriget än vad tyskarna meddelade oss. Men det var så underligt: mitt i allt detta påstodo de att de voro våra enda vänner i världen, som hade kommit för att hjälpa oss att driva ut engelsmännen från Calais och Boulogne. Vad skulle vi tro, som inte visste och inte förstodo något? Men då deras fredsanbud tillbakavisades — då blev det annat av.

Han drar några djupa tag i den slocknade pipan, som om han ville hämta krafter innan han går vidare.

— Vi kallades, som sagt, upp till torget, fortsatte han. Messieurs, ni få aldrig sett en sådan hundutställning, som min granne kallade det. Alla som voro på något vis arbetsdugliga plockades ut och sändes i en lång karavan norrut. Vi andra skickades hem att lägga oss. Så gingo ett par dagar. Plötsligt gick budkaveln igen: alle man skulle infinna sig i kyrkan, medförande mat för fyra dagar. Vi voro i allt 108 stycken som samlades där: barn, sjuklingar och gamla. Fönstren voro överklistrade med papper och dörren reglades om oss av en löjtnant, sedan han vid dödsstraff förbjudit oss att tända ljus. Skymningen började falla rätt snart, och vi hade varit i fullständigt mörker väl en sju, åtta timmar, beräknade vi, då vi hörde en förfärlig knall. Den följdes av en till, som lät avlägsnare, en tredje, som återigen tycktes vara en explosion alldeles inpå oss. Vi trevade oss samman i en grupp i ett hörn av kyrkan. Ingen kunde få fram ett ord. En hel natt flackade ett eldsken mot pappersrutorna åt norra sidan. På fjärde dagen hade allt varit tyst, då vi på kvällen hörde en nyckel stickas i dörrlåset.

Den gamle skakade som om han ännu såg dörren öppnas och väntade på att nu hade turen kommit till dem som blivit instängda.

— Men så var det i stället vi, infödd en fransk officer.

Leroy bara nickade till svar.

Vi hade nått fram till kyrkan. Leroy visar med en handrörelse den anblick som först mötte dem då de trädde ut. Här ligger en egendom, tillhörande en baron som flydde vid invasionen år 1914. Mitt på gårdsplanen står en mannekäng av halm, iklädd en redingote och en hög hatt ur baronens garderob. Kring halsen hänger baronens kabinettsporträtt i ett snöre. Figuren är vänd så att den tänkes betrakta slottsbyggnaden, som är nedbränd ända till bottenvåningens yttermurar. Vid huvudingången synes ännu en målad anslagstavla med stora vita bokstäver: Bade- und Entlausungs-Anstalt. Parken är nedhuggen, men den vackra päronspaljéen utefter muren kring köksträdgården har skonats — tycks det åtminstone. Då man går närmare upptäcker man att alla träden avskurits vid roten. Detta är kanske det hemskaste vi sett. Man erfar en känsla som om dessa träd vore en rad av lik som bundits vid muren, men placerats i naturliga ställningar för att på avstånd göra intryck av levande människor. Den gamla bonden famlar hjälplöst med händerna i det späda grenverket och stammar:

— De vilja ta vår jord... De ha kommit för att ta vår jord.

Johannes Wickman.

STORLOGEMÖTET I KELLIHER, SASK.,

(Forts. fr. sid. 1.)

Winnipeg, över ämnet "Sjuk och självhjälp inom Orden"; Gust. Koren, Port Arthur, om litteraturen och dess insats i föreningsarbetet samt Axel J. Carlson, Broadview, om "Goodtemplar Ordens ideal". Måndagen den 2dra juli kl. 8.30 f. m. öppnades storlogens möte av ordenstemplar mr O. L. Holmgren. Samtliga tjänstemännen voro närvarande med undantag av mr Oscar Johnson, Port Arthur, som var förhindrad att närvara. Sedan storlogen öppnats och 3dje och 4de graderna meddelats till ett stort antal medlemmar öppnades storlogen i 1sta graden. Efter tillsättandet av nödiga komitéer övergick mötet till läsandet av verkställande rådets och tjänstemännens rapporter. Av ordenstemplarens rapport, som till huvudsak avhandlade missioneringen under de gångna två åren, framgick att logerna sedan missioneringen i vintras vuxit i inre styrka och att tvänne nya loger bildats, en i Durban, Man., och en i Kamsack, Sask. En loge har återförsatts i arbete och visar nu nytt liv.

Av sekreterarens rapport framgick att medlemsantalet inom storlogens område minskats med omkring 100 medlemmar sedan 1915, beroende till största delen på det stora antal av logernas medlemmar som rest ur landet. Inkomsterna rapporterades till något över 1,000 dollars och utgifterna till 900 dollars.

Ordensstudieledaren rapporterade 4 studiecirklar i arbete med ett medlemsantal av omkring 70. Studiecirklarna hava tillsammans förmedlat 120 boklån, därav 70 av studiecirkeln i Dubuc, Sask. Även av studierna synes huvudsakligen ha varit svenska språket, literatur, naturvetenskap och alkohollära. Särskilt vitsord för ett gott studiearbete tilldelades studiecirkeln i Dubuc, Sask.

Ungdomsintendenten rapporterade 3 ungdomsloger i arbete.

Sedan revisorernas berättelse föredragits och samtliga rapporter godkänts företogs val av tjänstemän för det kommandet året. Som detta val förut refererats i denna tidning hänvisas till föregående nummer.

Efter installeringen framförde den nye O.T., mr O. Nilson storlogens tack till de avgående tjänstemännen mr O. L. Holmgren, Axel J. Carlson och mrs Ottilia Egnell.

Att representera storlogen vid kommande världsstorlogemöte valdes mr Arvid Noreus, Kenora, Ont.

Av sjukkassans rapporter synes denna ha utfört ett gott arbete och dess finanser äro säkerställda. Vid mötet vidtogs åtgärder för stärkandet av intrasset för densamma. Så förlades kassans styrelse av tre personer till Kenora, Ont., och till dess sekreterare-kassör valdes mr Gottfred Nilson därstädes.

På måndagskvällen var en större fäst anordnad varvid närmare 150 personer närvoro. Programmet var uppdelat i tre avdelningar, den första upptagande konsertprogram och bland medverkande må nämnas Skandiakören från Dubuc, solo, duett och kvartettsång av sångare ur nämnda kör, violinsolo av mr John Englund, amt deklamation av miss Signe Freed, båda från Dubuc. Som fästtalare fungerade mr O. L. Holmgren. I ett kraftigt och väl framsagt tal framhöll tal. goodtemplarordens etiska karaktär och som sådan dess ställning till krig och fred. Tal. manade till arbete i fredens tjänst och betonade särskilt nödvändigheten av att de ungas uppfostran måste ske med tanke på fred och icke krig. Övriga talare voro mr Arvid Noreus, som på engelska lätt och ledigt folkade goodtemplarorden. **Mr Noreus, som själv icke vill räkna sig ens till de "vanliga talarne", visade här prov på verklig vältalighet.** Det må här sägas att sådana krafter som mr Noreus borde tagas mera i anspråk då det gäller det offentliga ordets framförande och isynnerhet bör så ske gå det gäller svenska idéers och tankars tolkning för den engelska allmänheten.

En annan talare var en pastor (namnet har av nedskrivaren härav glömts) i Kelliher. Tal. hälsade de gästande svenskarne välkomna till staden och uttalade sin glädje över att Canadas Skand. Storloge hade valt Kelliher som sin mötesplats och tal. såg häri ett tecken till god vilja och kraft hos svenskarne i Kelliher. Härpå följde några vackra ord om goodtemplarorden, som tal. sade sig något känna samt en maning till fortsatt kamp mot rusdryckerna.

Andra avdelningen av programmet upptog uppvisning av svenska nationaldanser av Dubuc svenska nationaldanslag bestående av 14 personer. Programmet upptog 9 av de vackraste danserna och med undantag av ett knappast märkbart misstag i "Gottlandskadriljen" utfördes de ypperligt. Danslaget gjorde synbarligen stor success och på den engelska befolkningen gjorde danserna ett märkligt intryck. Danslaget är så mycket mer heder värt, som 6 personer därav endast haft två övningar för inlärandet av de 9 danserna.

Även under denna avdelning av programmet deltog mr Holmgren, denna gång med sina odödliga jämtlandshistorier, vilka slog bra an på den jämtländska majoriteten isynnerhet. Mr Victor Wiklund, alias "Norrbo Lasse", Dubuc, Sask., fick här ett ypperligt tillfälle att visa främlingarne från östern att även på "västerns vilda prärier" det finnes en och annan som kan sjunga och kan göra det så folk kan skratta sig fördärvade. Ja, hans anlete skall säkerligen bevaras i ljuvlig minne hos dem som sågo honom och hörde honom sjunga.

Mr Hemming Olson, Kelliher, som "den vandrande spelmannen" sjöng sin visa bra, men ack, käre bror, din stämma är icke "Norrbo Lasses" och ditt ansikte är icke heller något ditåt.

Sedan mr Olof Person, Kelliher, avtackat de som medverkat och fästdeltagarne, avslutades den egentliga fästen med musik och körsång. Att dansen utgjorde den tredje avdelningen behöver väl icke vidare nämnas. Som den är av mindre betydelse och allt för ensidig att referera övergår vi "till handlingarna".

Tisdagen den 3dje samlades storlogen till möte kl. 9 f. m. och fortsatte till påföljande natt med uppehåll för måltiderna.

Bland rapporter från komitéer med uppdrag att uppvakta de tre provinsernas regeringar och framföra krav på nykterhetsundervisning i de allmänna skolorna. Från Ontarios och Manitobas regeringar hade komitéerna erhållit gynnande svar och avvaktas nu sakens utveckling. Komitén för Saskatchewan fick saken till sig återremiterad för vidare åtgärder. Härefter behandlades de från föregående år bordlagda motionerna som till största delen berörde tillägg och ändringar till storlogens och logernas konstitution. Bland i år inlämnade motioner märktes en av logen Framtidens Hopp om fredsfrågans upptagande i storlogens program. Som emellertid en sådan åtgärd tillkommer den internationella storlogen antogs istället en resolution i frågan varvid logerna inom storlogens område manades att i sina logeprogram infatta fredsfrågan, samt gjordes uttalande om att studiecirklarna måtte upptaga den som studieämne. Övriga resolutioner voro en till dominionregeringen med krav på rusdryeksförbud under kriget. Här beslöts även att tillsända f. d. storlogens skattmästare, mr Albert Noreus i Minneapolis ett tacksamhetstelegram som svar på den hälsning han pr. telegram sänt mötet, och så även till mr E. L. Holmgren, Peterboro, Ont.

En av mr E. L. Holmgren föreslagen omläggning av storlogens studiearbete avslogs sedan förslaget behandlats av en särskildt studiekomité. Förslaget avsåg studiearbetets införlivande i samband med logearbetet istället för det rådande cirkelsystemet. Storlogens nuvarande studieplan medgiver dessutom varje loge rätt att få arbetet infört i samband med logearbetet, men på platser där tillräckligt antal av inträsserade finnas skall studiecirklar bildas. Detta system har visat sig vara det bästa i andra länder och att borttaga cirklarna och tvinga logerna att bedriva studiearbete vore detsamma som att borttaga hela studieverksamheten.

Nästa storlogemöte beslöts att förlägga till Dubuc, Sask. 1918.

Nu närmade man sig avslutningen. Det är svårt att giva den rätta färgen i skildringen härav. De som nu voro samlade inför avslutningen på en allt igenom gedigen samvaro voro män och kvinnor med hjärta och håg brinnande av iver i arbetet för den svenska goodtemplarrörelsen i Canada, för svensk kultur och bildning. Icke ringa är förvisso den insats den svenska goodtemplarrörelsen gjort i svenskt kulturhänseende, härom vittnade Canada Skandinaviska Storloges 2dra årsmöte.

Deltagarne från Dubuc, Stockholm, Percival och Wadena samt Kamsack företog hemresan någon timme efter mötets avslutande och vid avfärden utbringades leve å ömse sidor. Sedan tåget satt sig i rörelse hördes en röst som sade:

"Kamrater, glöm inte studiearbetet!"

Den rösten var "Norrbo Lasses".

De ansträngningar medlemmarne i Kelliher gjort för den lyckliga utkomsten av detta möte äro icke små och skall sent glömmas av dem som njöto av deras gästfrihet.

Enl. uppdrag,
Axel J. Carlson.

Broadview i juli, 1917.

MOTGÅNGAR PÅ VÄSTFRONTEN.

(Forts. fr. sid. 1.)

hållit om att få subskribera till det ryska "frihetslånet". — Fjorton brittiska handelsfartyg av mer än 1,600 ton ha under den senaste veckan blivit sänkta. 3 fartyg av mindre än 1,600 ton och sju fiskfartyg ha även sänkts. — England har tredubblat sin luftflotta. —Ryssarna ha intagit Kalusz, fiendens huvudkvarter i Galizien. Staden har 8,000 invånare. General Brusiloff har med sin armé trängt in som en kil mellan de österrikisk-tyska arméerna, som kämpa norr om Dnester, och den österrikiska armén, som kämpar i söder.

Fredagen den 13 juli.

Brittiska aeroplan hava anställt raid över fem städer i Flandern och åstadkommit rätt avsevärd skada. — J. Austen Chamberlain har avgått som sekreterare för Indien till följd av Mesopotamien-rapporten. — Polska medlemmar i den tyska riksdagen ha interpellerat rikskanslären angående deportationen av tusentals polska män och kvinnor till Tyskland, där de tvingats att arbeta.

Lördagen den 14 juli.

Det brittiska slagskeppet Vanguard, 19,250 ton, har sprungit i luften den 9 juli, då det låg för ankar. En inre explosion förorsakade olyckan. Många omkommo. — Födoämneskontrollören baron Rhondda har tagit över kontrollen över Englands skörd detta år. — I torsdags förstorade ryssarna nordväst om Haliez sina vinster norr om Dniester och togo viktiga höjder mellan floden och Bukazowice samt intogo två byar. Avanceringen är i riktning mot Lemberg. Ryssarna ha även tagit byn Novica, sydost om Kalusz i östra Galizien.

Måndagen den 16 juli.

I Champagne, norr om Mont Haut, och nordost om Teton ha fransmännen tagit kraftigt organiserade tyska löpgravar på en front av över 800 yards och till ett djup av mer än 300 yards. Utmed Chemin des Dames gjorde tyskarna i lördags synnerligen häftigt anfall väster om Cerny och lyckades även taga en del franska tranchéer. Dessa återvunnos emellertid med undantag av en löpgrav av 500 yards längd. — Tyskarna lära ha för avsikt att söka mörda den ryske krigsministern och andra högre ryska personer. — Ryssarna ha drivit fienden från positioner sydväst om Kalusz och tagit över 1,000 fångar. Österrikarna ha tvdligen erhållit förstärkning och på flera håll gått till anfall. — Nära Van ha ryssarna drivit ut turkarna från flera positioner. — Det brittiska amiralitetet meddelar, att 804 man omkommo, då slagskeppet Vanguard gick under. — Ryssarna ha intagit köpingen Dolina. Den österrikiska armén har kastats tillbaka mot Karpaterna. Ryssarna ha inalles i denna offensiv tagit 35,809 man.

Tisdagen den 17 juli.

Ryssarna ha erövrat en del av byn Lodziany i Galizien. Från Riga till den rumänska gränsen utkämpas nu strider mellan ryssarna och österrikarna och tyskarna. — Tyskarna ha åter i Champegne sökt återtaga de positioner nära Mont Haut och Teton, som nyligen togos från dem av fransmännen. Till en början hade de framgång, men blevo senare tillbakaslagna. — Den grekiska ministern i Paris har notifierat den franska regeringen, att Grekland betraktar sig som en av de krigförande och kommer att handla därefter.

— Från Petrograd meddelas, att de ryska truperna utrymt det nyligen erövrade Kalusz i östra Galizien, men att de försäkrat sig om övergången av Lomnica floden. Ryssarna ha drivit fienden från Novica. — Tre medlemmar av den ryska ministären, A. I. Shingaroff, finansminister, prof. Manniloff, undervisningsminister, samt prins Shakovsky, minister för publik hjälp, avgått. M. Prokopovitch och Charnousky ha utnämnts till handels- och undervisningsministrar respektive. — Demonstrationer mot regeringen ha hållits i Petrograd, vari flere personer dödats och sårats.

Meddelanden från och om de skandinaviska länderna.

Per telegraf.

Med anledning av olika uppgifter om judarne i Palestina har amerikanske ministern Ira Nelson Morris anhållit hos svenska utrikesdepartementet att söka utröna sanningen. Senare meddelas att rapporterna om blodbad på judarne i Palestina befunnits alldeles grundlösa.

•

Den kommission, som den danska regeringen utsåg i april månad för att undersöka lifsmedelsförrådet i landet, har i dagarne inrapporterat, att Danmark förmår föda sin befolkning med egen produktion, men antagligen måste till en viss grad minska antalet boskap och köttproduktionen, så att dessa avpassas efter fodertillgången i landet, sedan den nödvändiga födan för människor tillgodosetts.

•

Nyligen häktades i London en Alfred Sagn, norsk undersåte, vilken misstänktes för att vara tysk spion. Enligt det officiella tillkännagivandet är saken högst allvarlig och kommer att behandlas av krigsrätt.

•

Den svenska staten har redan vidtagit åtgärder för att möta en omfattande arbetsbrist, vilken anses oundviklig, om kriget fortsätter ytterligare en vinter och det blir omöjligt importera förnödenheter.

•

I Örtofta (Skåne) har uppförts en fabrik, där döda djurkroppar tillvaratagas och förvandlas till olika nyttiga produkter, såsom foder- och gödningsämnen. Djurkroppar sändas i hermetiskt slutna tankar till denna fabrik från alla delar av landet. Kroppar av djur, som dött av smittosam sjukdom, utelämnas dock. I Örtofta-fabriken tillvaratagas avskrädesfetter och omvandlas till olika produkter, såsom tvål och olja. Vid en filial av fabriken i Malmö tillgodogör man sig så mycket som möjligt av det fett, som eljes fått avgå genom slaskrören till ingen nytta. I de flästa hus ha anordningar installerats för uppsamling av allt sådant fett.

•

New York den 15 juli. — En amerikansk torpedbåt har uppbringat och återfört till denna hamn den norska ångaren Conrad Mohr, ombord på vilken man funnit 10,000 fot kopparkabel (krigskontraband), gömda i en oljetank. Kapten Peter Einarson och förste maskinisten John Larshen hava ställts inför en United States commissioner, anklagade att ha bedragit regeringen genom att ifylla ett falskt manifest.

•

Kristiania den 15 juli. — Tyskland gjorde i dag en formlig ursäkt till Norge för de komplotter, som nyligen upptäcktes här vid anhållandet av "baron" Rautenfeld, vilkens bagage innehöll helvetesmaskiner, tydligen avsedda till att förstöra norska fartyg. Den tyska noten förklarar, att utrikesdepartementet sände Rautenfelds koffertar utan att undersöka dem på anhållan av militärmyndigheterna, vars handlingssätt att tillåta explosiva varor att föras i dem starkt klandras. Hädanefter komma alla kurirers koffertar att undersökas. Rautenfeld har avskedats från den diplomatiska kåren.

•

Stockholm den 11 juli — Regeringen har anmodat svenska ministern i Berlin att protestera mot torpederandet av svenska fiskefartyg, som attackerats av tyska submariner. Svenska fiskare hava i stort antal uppgivit sitt storsjöfiske och återvänt hem, hellre än att förlora sina båtar.

•

Paris den 17 juli. — Greve von Bernstoff har utnämnts till ambassadör i Köpenhamn efter greve Broskdorff-Rantzau.

•

London den 12 juli. — Från Kristiania telegraferas, att en tysk submarin nära Island sänkt den norska barken Fiorella, 1,168 ton. Besättningen räddades.

•

Norge har under första halvåret 1917 förlorat ej mindre än 297 fartyg med ett sammanlagt tonnage av 4,490,000 tons, enligt vad ett telegram från Kristiania dagtecknat den 10 dennes vet förmäla. De senaste offren äro Victoria II om 2,798 tons och Henrik om 3,829 tons. Den förstnämnda båten sänktes på väg till Förenta Staterna. En av livbåtarna saknas och man fruktar att manskapet, som sökte sin tillflykt i densamma vid torpederingen har omkommit.

•

Stockholm den 13 juli. — Underhandlingarna mellan den holländskskandinaviska komitén och representanterna för det ryska arbetar- och soldaträdet har resulterat i en fullständig överenskommelse och sammanslagning av dessa organisationer till en byrå för organiserandet av en **internationell socialistkonferens. Alla arbetarorganisationer i världen skola inbjudas att deltaga. Holländsk-skandinaviska komitén har bestämt den 15 augusti såsom datum för den allmänna fredskonferensen.**

EN UNDERLIG HISTORIA.

(Forts. fr. sid. 1.)

Växiö, där grevinnan då vistades, och avlämnade paketet, samt sända honom ett intyg om att så gjorts. Juristen utförde uppdraget och meddelade, att han utfört det men ankom en skrivelse undertecknadt "Sekreteraren", vari var understruket att "grevinnan icke känner till familjen Murray", och fotografierna returnerades.

Orsaken till att Christina Nilson ej vill erkänna sitt barn, förklarar mr Murray sålunda:

"Christina Nilsons första man, bankiren Rosard i Paris, och hon separerade, och han avled senare. Enligt tiden för deras samlevnad borde barnet vara hans, men senare, när finansiella frågan kom upp, angående hans förmögenhets utbetalande, väckte hans släktingar frågan om ett deras barn, och uppgavs då, att det avlidit."

Mrs. Murray är ej olik grevinnan de Casa Miranda, men någon bestämd likhet kan ej skönjas, dock har hon ett typiskt svenskt utseende och hennes hy och långa blonda hår, svenska kvinnans krona, antydde en möjligen svensk härkomst. En i Boston bosatt person, som sett grevinnans kusiner, nära Elmhult, säger att stor likhet råder därvidlag. Mrs Murray kan ej tala svenska, och det frapperar den främmande, som tror sig se en svenska framför sig.

Som sagt, mr och mrs Murrays berättelser äro inträssanta, även om de misstaga sig med hänsyn till fruns härkomst, något som framtiden väl kommer att belysa.

AMERIKANSKA INTRYCK.

(Forts. fr. sid. 1.)

— Krigsstämningen i Amerika?

— Den första entusiasmen, som till stor del frambragtes av tidningarna, tog rätt snart slut. Man sjöng folksången vid alla möjliga tillfällen, tills man rent av blev led på den lite var.

Bland de tyngst vägande orsakerna till Amerikas inträdande i kriget är nog strävan att rädda de till ententen utlånade amerikanska pengarna, men därtill kommer nog — sade redaktör E. — en av ledande politici inom de flesta olika partier närd önskan att få den allmänna värnplikten införd i Förenta Staterna. Det skulle ha varit tämligen hopplöst att under vanliga förhållanden söka genomdriva värnplikten, fastän många anse att den från Japan hotande faran gör allmän obligatorisk värnplikt nödvändig.

En kraftig drivfjäder till Amerikas krig var också de bekanta tyska manipulationerna med Mexico, vilka åstadkommo stark upphetsning.

På tal om Amerikas inträde i kriget relaterade E. ett rykte, som inte varit berört i den europeiska pressen. I Amerika väckte den mycket tillfredsställelse, att man vid krigstillståndets början var i tillfälle att beslagtaga en mängd tyska handelsångare i amerikanska hamnar. Emellertid befunnos dessa ångare ha blivit berövade sina viktigaste och mest svårersättliga maskindelar. Dessa hade i god tid borttagits av tyskarna, och utgjorde — förtäljer ryktet — de mycket omtalade tyska handels-U-båtarnas last på deras hemfärd från Amerika och ligga nu i gott förvar i Hamburg.

Bland svenskarna i Amerika råder stor oro för Sveriges öde, enligt vad E. funnit. Själv hade han också genom de kortfattade men kraftiga telegrammen i tidningarna om "hungerrevolterna" etc. fått en mera pessimistisk uppfattning om tillståndet i fäderneslandet än vad verkliga förhållandet, sådant redaktör E. funnit det vid sin hemkomst, böhöver ge anledning till.

Reumatism

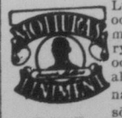

Prof. D. Motturas Liniment, det positiva och garanterade botemedlet för reumatism, ryggvärk, vrickningar och sår. Det sviker aldrig och bringar genast lindring. Ett försök skall övertyga eder.

Ensamförsäljare för Canada
MOTTURAS LINIMENT CO.,
Dept.B., P.O.Box 1424, Winnipeg, Man.

ÅKARE OCH FOTOGRAF
P. G. ALEKNA
Droskor och automobiler att hyra samt fotografiateljé.
Automobiler och droskor speciellt för bröllop $2.50.
Beställ genast droskor och bröllopskort.
376 Selkirk Ave., Winnipeg.
TEL. ST. JOHN 1794.

J. A. Bystedt
Lärare i Violin.
264 Chalmers Ave., Elmwood.
Telefon St. John 1554.